

İlgili Kanun / Madde
4857 S.İşK/77
1086 S.HUMK/415
818 S.BK/41-43

T.C.
YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2005/5047
Karar No. 2005/6878
Tarihi: 28.06.2005

- İŞ VE SOSYAL GÜVENLİĞE İLİŞKİN KONULARIN KAMU DÜZENİNDEN OLMASI
- YARGICIN RE'SEN ARAŞTIRMA YAPMASI YÜKÜMLÜLÜĞÜ
- KUSUR RAPORUNUN HÜKME UYGUN OLMAMASI

ÖZETİ: İş ve sosyal güvenlik hukuku ile ilgili düzenlemeler nitelikçe kural olarak kamu düzeniyle ilgilidir. Bu bakımdan kusur ve hesap raporlarına alınması vesair hususların incelenmesi davanın niteliği göz önünde tutularak, giderek gerçeğin saptanması yönünde tarafların istemlerine bakılmaksızın, hakimin görev gereğince re'sen yerine getirmesi, gereken hususlardan olup, mahkemenin re'sen araştırmakla yükümlü olduğu konularda taraflara verilecek kesin mehilin bağlayıcı olmayacağı açıktır. Bu nedenle somut olayda HUMK'nın 415. maddesinin öngördüğü prosedür işletilmek suretiyle sonuca gidilmesi gerekir.

İş Kanunu'nun 77. maddesinin öngördüğü koşulları göz önünde tutarak ve özellikle işyerinin niteliğine göre, işyerinde uygulanması gereken işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğü'nün ilgili maddelerini incelemek suretiyle, işverenin, işyerinde alması gerekli önlemlerin neler olduğu, hangi önlemleri aldığı, hangi önlemleri almadığı, alınan önlemlere işçinin uyup uymadığı gibi hususlar ayrıntılı bir biçimde incelemek suretiyle kusurun aidiyeti ve oranı hiç bir kuşku ve duraksamaya yer vermeyecek biçimde, saptamadıkları anlaşılmaktadır.

Yargıtay Kararları

DAVA: Davacı, iş kazası sonucu malüliyetinden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle davanın reddine ilişkin hükmün süresi içinde temyizden incelenmesi davacı vekilince istenilmesi ve duruşma talep edilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 28.6.2005 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davacı vekili Avukat A.T. geldi. Davalılar adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan Avukatın sözlü açıklaması dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek aynı gün Tetkik Hakimi B. Mustafa Şimşek tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okundu, işin gereği konuşulup düşünüldü, ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

1- İş ve sosyal güvenlik hukuku ile ilgili düzenlemeler nitelikçe kural olarak kamu düzeniyle ilgilidir. Bu bakımdan kusur ve hesap raporlarına alınması ve sair hususların incelenmesi davanın niteliği göz önünde tutularak, giderek gerçeğin saptanması yönünde tarafların istemlerine bakılmaksızın, hakimnin görev gereğince re'sen yerine getirmesi, gereken hususlardan olup, mahkemenin re'sen araştırmakla yükümlü olduğu konularda taraflara verilecek kesin mehilin bağlayıcı olmayacağı açıktır. Bu nedenle somut olayda HUMK'nın 415. maddesinin öngördüğü prosedür işletilmek suretiyle sonuca gidilmesi gerekir. Davacı tarafın itirazları üzerine yeni bir kusur raporunun düzenlenmesine dair ara kararı alınmış olmasına göre yerel mahkemenin de yeni bir kusur bilirkişi incelemesini gerekli gördüğü ortadadır.

Hal böyle olunca da HUMK. 415 maddesindeki prosedür uygulanarak ileride haksız çıkan taraftan alınmak üzere kusur bilirkişi ücretinin hazineye karşılanmak suretiyle yeni bir rapor alınmak gerekirken, davacı tarafça bilirkişi ücreti yatırılmadığından bahisle yazılı gerekçeyle hüküm kurulması isabetsizdir.

Öte yandan Zararlandırıcı olaya maruz kalan işçinin, olay günü işyerinde, kalıpcı olarak çalışırken iki kolon arasına ip germek üzere kolona ipin bir ucunu çiviyile çaktıktan sonra ipin diğer ucunun gerilmek için çekilmesi ile davacının çaktığı çivinin yerinden çıkarak sol gözüne isabet etmesi ile %39 oranında meslekte kazanma gücünü yitirdiği dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

İnsan yaşamının kutsallığı çevresinde işveren, işyerinde işçilerin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak ve bu husustaki şartları sağlamak ve araçları noksatsız bulundurmakla yükümlü olduğu İş Kanunu'nun 77. maddesinin açık buyruğudur.

18.11.2003 günlü bilirkişi raporunda; olay kaçınılmaz olarak belirtilmiştir.

Oysa, davalı arsa sahipleri ile müteahhit arasındaki hukuki ilişkinin niteliğine dair, taraflar arasındaki varsa sözleşme dahil tüm deliller ile derdest olduğu anlaşılan rücu davasına ait dosyanın bir örneği celb edilmeden kusur incelemesi yapılması isabetsiz olduğu gibi hükme dayanak alınan bilirkişi raporunda; bilirkişiler, İş Kanununun 77. maddesinin öngördüğü koşulları göz

Yargıtay Kararları

önünde tutarak ve özellikle işyerinin niteliğine göre, işyerinde uygulanması gereken işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğüne ilgili maddelerini incelemek suretiyle, işverenin, işyerinde alması gerekli önlemlerin neler olduğu, hangi önlemleri aldığı, hangi önlemleri almadığı, alınan önlemlere işçinin uyup uymadığı gibi hususlar ayrıntılı bir biçimde incelemek suretiyle kusurun aidiyeti ve oranı hiç bir kuşku ve duraksamaya yer vermeyecek biçimde, saptamadıkları anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, kusur raporunun, İş Kanunu'nun 77. maddesinin öngördüğü koşulları içerdiği giderek hükme dayanak alınacak nitelikte olduğu söylenemez.

2- Davacı tarafın 19.04.2004 tarihli dilekçe ile manevi tazminat talebinde bulunduğu, peşin harcı yatırmış olduğu, öte yandan dava dilekçesinde manevi tazminata ilişkin talebinin bulunmadığı uyuşmazlık konusu değildir. Uyuşmazlık usulünce dava açılmadan görülmekte olan ki dava içerisinde harcı yatırılmak suretiyle manevi tazminat istenmesinin mümkün olup olmadığı noktasında toplanmaktadır. Davacı harcı yatırmak suretiyle manevi tazminat talebinde bulunduğuna göre artık bunun birleştirme talepli ek dava olarak kabulü ile sonuca gidilmesinin hem usul ekonomisine hem de davaların en çabuk ve en az masrafla bitirilmesine yarayacağı açıktır. Hal böyle olunca da yerel mahkemece usulünce açılmış bir dava olmadığından bahisle istemin reddine karar verilmesi isabetsizdir.

Mahkemece yapılacak iş; işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında uzman bilirkişilere konuyu yeniden yukarıda açıklandığı biçimde incelemek, verilen rapor dosyadaki bilgi ve belgelerle birlikte değerlendirilerek ve sonuca göre karar vermektir ibarettir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın ve özellikle, re'sen araştırmakla yükümlü olduğu konuda kesin mahile riayet edilmediğinden bahisle inandırıcı güç ve nitelikte olmayan. 77. maddenin öngördüğü koşulları içermeyen kusur raporunu hükme dayanak almak suretiyle yazılı şekilde hüküm kurulması, manevi tazminat talebini birleştirme talepli ek dava olarak kabul etmemek usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, Davacı yararına takdir edilen 400.00YTL duruşma Avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 28/06/2005 gününde oybirliğiyle karar verildi